

บทวิจารณ์หนังสือ

คู่มือมนุษย์

จิราภรณ์ ชวะศิริ

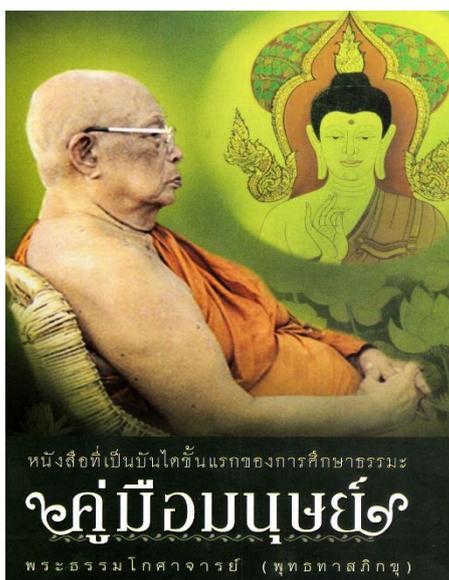
Jiraporn Chawasiri

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตบาฬีศึกษาพุทธโฆส

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Palisueksabuddhaghosa Campus

Email: hpsalar@gmail.com

Received October 5, 2020; Revised October 10, 2020; Accepted October 10, 2020

ผู้แต่ง : พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ)

สถานที่พิมพ์ : บริษัท ธรรมสภา บันลือธรรม จำกัด

ปีที่พิมพ์ : 2561

จำนวนหน้า : 95 หน้า

บทนำ

คู่มือมนุษย์ (ฉบับสาระสำคัญ) โดยท่านพุทธทาสภิกขุ แห่งวัดธารน้ำไหล (สวนโมกขพลาราม) อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี นอกจากจะได้รับความนิยมจัดพิมพ์เป็นอย่างมากของชาวพุทธ และยังถูกนำไป

แปลเป็นภาษาต่างประเทศอีกหลายภาษา เนื่องจากเป็นหนังสือธรรมะที่ได้รับการยอมรับทั้งในเมืองไทย และต่างประเทศ ว่าเป็นหนังสือที่อธิบายถึงแก่นและสิ่งที่เราควรรู้เกี่ยวกับศาสนาพุทธ เป็นหนังสือที่ อธิบายความหมายตรงไปตรงมาถึงสิ่งที่เป็นศาสนาพุทธ และสิ่งที่ไม่เป็นศาสนาพุทธ และเป็นหนังสือที่ ชาวพุทธทุกคนควรจะได้อ่านอย่างน้อยหนึ่งครั้งในชีวิต

ท่านพุทธทาสได้บรรยายธรรมแสดงถึงความสำคัญของชีวิต โดยมีการชี้ประเด็นอย่างเป็น ขั้นตอน อันเป็นสาระสำคัญที่มนุษย์ควรรู้ และควรปฏิบัติตาม จึงเป็นการชี้แนะถึงเคล็ดในการดำเนิน ชีวิตในโลกอย่างได้อย่างมีความสุข ไม่มีความทุกข์ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่มาจากความเชื่อที่ ประกอบด้วยเหตุผล เกิดการพิจารณาความจริงทั้งหลายได้อย่างแยบคาย ปราศจากความเชื่อสืบทอด กันมา ความกลัว หรือความมกมายที่มีมาแต่เดิม แล้วเกิดเป็นแรงแห่งศรัทธาสู่การกระทำความเพียร ด้วยการลงมือปฏิบัติอย่างไม่ย่อท้อ โดยหนังสือได้มีการแสดงความเป็นประเด็นไปตามลำดับตั้งแต่ พุทธศาสนาที่แท้จริงสอนเรื่องอะไร ที่สุดแล้วผลของการปฏิบัติตามคำสอนจะเป็นอย่างไรในที่สุด และ หากคำสอนใดผิดไปจากหลักที่อธิบายไว้ ก็ถือได้ว่าไม่ใช่คำสอนของพระพุทธเจ้า

ประเด็นของหนังสือได้แบ่งเป็นทั้งสิ้น 8 ประเด็น ตามลำดับเนื้อความที่ร้อยเรียงกันไป เพื่อ ความเข้าใจได้โดยง่าย ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ท่านชอบพุทธศาสนาในเหลี่ยมไหน

ประเด็นที่ 2 พุทธศาสนามุ่งชี้อะไรเป็นอะไร

ประเด็นที่ 3 ลักษณะสามัญของสิ่งทั้งปวง ว่าด้วยความเป็นไตรลักษณ์

ประเด็นที่ 4 อำนาจของความยึดติด ว่าด้วยความมีอุปาทาน

ประเด็นที่ 5 ขั้นตอนการปฏิบัติศาสนา ว่าด้วยเรื่องไตรสิกขา

ประเด็นที่ 6 คนเราติดอะไร ว่าด้วยเรื่องเบญจขันธ์

ประเด็นที่ 7 การทำให้รู้แจ้งตามวิธีธรรมชาติ

ประเด็นที่ 8 การทำให้รู้แจ้งตามหลักวิชา

ประเด็นที่ 9 ลำดับแห่งการหลุดพ้นจากโลก

ใจความสำคัญของพุทธศาสนาในหัวข้อบรรยายทั้งหมดนั้น แสดงให้เห็นหลักธรรมสำคัญทาง พระพุทธศาสนาทั้งในวิถีการปฏิบัติและศีลธรรม ศาสนาและศีลธรรมจึงนับว่าเป็นสิ่งสำคัญและมีความ จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับคนทุกคน ในทุกประเภท และทุกระดับชั้น ศาสนามีจุดมุ่งหมายเพื่อจะดับทุกข์ ทางใจเฉพาะบุคคล หากต่างศาสนาก็อ้อมมีทรรณะที่แตกต่างกัน ในขณะที่ศีลธรรมจะมุ่งหมายเพื่อ ดับทุกข์โดยส่วนรวม เกิดเป็นความสงบสุขและสันติสุขทางด้านสังคม จึงมีทรรณะเป็นแนวทางเดียวกัน หมดในทุกศาสนา

อวิชชาในความดับสนิทของทุกข์ คือ ไม่รู้เรื่องในการดับกิเลส ดับตัณหา ซึ่งเป็นต้นเหตุของทุกข์ โดยตรง คนที่ไม่รู้จึงทำไปตามความเขลาหรืออำนาจกิเลสตัณหาตามความต้องการของตน ในขณะที่

บุคคลในระดับอริยะทั้ง 4 ประเภท จะเป็นผู้มีความทุกข์น้อยลงตามสัดส่วนจนกระทั่งไม่มีทุกข์เลย เมื่อมีการรู้แจ้งอย่างถูกต้องเห็นสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง จนระงับความอยากทั้งปวงได้จริง สิ่งต่าง ๆ อันเป็นที่ตั้งของความพอใจหรือไม่พอใจในโลก ก็จะไม่สามารถครอบงำจิตใจหรือมีอิทธิพลเหนือจิตได้อีก

ด้วยการบรรยายตามลำดับขั้นของการลงมือปฏิบัติธรรมนั้น เพื่อให้รู้จักสิ่งทั้งหลายอย่างถูกต้องตามความเป็นจริงว่า ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ ไม่ใช่ตัวตน ทางดำเนินเพื่อความคลายจากความยึดติดอีกด้วย ศิล สมาธิ ปัญญา เมื่อเจริญไตรสิกขาสมบุรณ์ ก็จะทำให้รู้จักขั้น 5 ตามความเป็นจริงแล้วปล่อยวางลงได้ จนถึงความเป็นพระอริยบุคคล 4 ตามลำดับ มีผลสุดท้ายของจุดหมายทางพุทธศาสนาคือ นิพพาน อันเป็นที่สุดของสิ่งทั้งปวง บุคคลที่เป็นพุทธบริษัทอย่างแท้จริงจึงควรมีการศึกษาธรรมทั้งหลายเพื่อให้เกิดความเข้าใจและเข้าถึงตามความเหมาะสม เพื่อเข้าสู่ความสะอาด ว่าง สว่าง สงบ และพ้นทุกข์ได้ตั้งแต่ปัจจุบัน

โดยสรุป หนังสือคู่มือมนุษย์ บันไดขั้นแรกของการศึกษาธรรมะ (ฉบับสาระสำคัญ) โดย พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ) เล่มนี้ นับเป็นหนังสือที่จะชี้แนวทางให้ผู้สนใจได้ในทุกระดับ เป็นจุดเริ่มต้นที่จะทำให้ได้รู้จักตัวตนที่แท้จริงของตัวเอง รู้จักการดำเนินชีวิตไปในแนวทางที่ถูกที่ควร พร้อมทั้งบทคัดลอกที่สอดแทรกเพื่อความจรรโลงใจ และผ่อนคลาย ทำให้เข้าใจในความเป็นตัวตนของมนุษย์ที่แท้จริงตามธรรมชาติ เป็นหนังสือที่รวมหลักสำคัญทางพุทธศาสนาตั้งแต่ต้นจนบรรลุผลสูงสุดคือ นิพพาน ชี้แจงไปที่ละเอียดและเป็นขั้นตอน ทำให้เข้าถึงหลักธรรมโดยง่าย เนื่องจากเป็นรูปเล่มที่เน้นเจาะไปในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ จึงมีขนาดเหมาะที่จะพกพาติดตัวไปในสถานที่ต่าง ๆ ได้อย่างสะดวก หนังสือคู่มือมนุษย์ (ฉบับสาระสำคัญ) เล่มนี้ นอกจากจะสามารถนำไปเป็นแนวทางปรับใช้กับการดำเนินชีวิต และการแก้ไขทุกข์ในประจำวันได้แล้ว ยังเป็นคู่มือเบื้องต้นนำไปสู่คู่มือมนุษย์เล่มใหญ่ (ฉบับสมบูรณ์) ได้โดยง่าย และเป็นพื้นฐานเพื่อนำไปสู่หลักธรรมที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ). (2561). *คู่มือมนุษย์*. กรุงเทพฯ: ธรรมสภา บันไดธรรม.